

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004155

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-07-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Салазський Олександр Степанович

2. Oleksandr O. Salazskyi

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: доктор філософії у галузі праваосфії

Дата захисту: 04-08-2026

Спеціальність за освітою: правознавство

Місце роботи здобувача: Адвокатське об'єднання «БОНА ФІДЕС»

Код за ЄДРПОУ: 39248939

Місцезнаходження: вул. Іоанна Павла II (колишня вул. Патріса Лумумби), Київ, 01042, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15423

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.27.25

Тема дисертації:

1. Зловживання правом як поведінка учасника цивільних відносин
2. Abuse of Right as Conduct of a Participant in Civil Relations

Реферат/анотація:

1. Обґрунтовано, що зловживання правом у цивільному праві не може ототожнюватися з будь-якою недобросовісною, шкідливою, суперечливою чи процесуально недобросовісною поведінкою. Зловживання правом розглянуто як особливу форму недобросовісного здійснення належного особі суб'єктивного цивільного права та завданням таким здійсненням шкоди іншій особі. Такий підхід дозволяє відмежувати зловживання правом від звичайного здійснення суб'єктивного права, правопорушення, недобросовісної поведінки, реалізації елементів правоздатності, секундарних прав, процесуальних можливостей та інших юридичних засобів. Запропоновано цілісну догматико-політичну модель зловживання суб'єктивним цивільним правом. У межах цієї моделі зловживання правом досліджується у двох площинах: *de lege lata* — через аналіз чинного цивільного законодавства, інших нормативно-правових актів та практики їх застосування; *de lege ferenda* — через формування бажаної моделі цивільно-правового регулювання з

урахуванням значення суб'єктивного цивільного права, меж його здійснення, добросовісності, шкоди, правових наслідків зловживання правом. Визначено нормативні ознаки зловживання правом, які випливають із чинного цивільного законодавства України та інших нормативно-правових актів, у яких використовується конструкція зловживання правом або похідні від неї категорії. До таких ознак віднесено: 1) здійснення особою належного їй суб'єктивного цивільного права; 2) недобросовісність поведінки; 3) завдання шкоди іншій особі; 4) здійснення права всупереч меті його надання. Доведено, що ці ознаки мають виводитися не довільно із загального уявлення про недобросовісність, а на підставі системного аналізу нормативного матеріалу та практики його застосування. Уточнено зміст категорії «право» у ч. 3 ст. 13 ЦК України. Обґрунтовано, що в контексті заборони зловживання правом ідеться передусім про суб'єктивне цивільне право, а не про право в об'єктивному значенні, правоздатність чи будь-яку іншу правову можливість особи. Зроблено висновок, що первинною умовою кваліфікації поведінки як зловживання правом є наявність у особи належного їй суб'єктивного цивільного права, яке вона здійснює з порушенням меж такого здійснення. Обґрунтовано необхідність відмежування зловживання суб'єктивним цивільним правом від недобросовісного використання інших правових можливостей. Встановлено, що значна частина випадків, у яких у законодавстві або судовій практиці використовується конструкція зловживання правом, фактично стосується недобросовісного використання процесуальних або інших юридичних можливостей, які не мають природи суб'єктивного цивільного права. У зв'язку з цим запропоновано не розширювати зміст зловживання правом до будь-якої недобросовісної поведінки, а зберігати його зв'язок саме зі здійсненням суб'єктивного цивільного права. Доведено, що недобросовісність є необхідною, але недостатньою ознакою зловживання правом. Сама по собі недобросовісна поведінка не свідчить про зловживання суб'єктивним цивільним правом, якщо не встановлено, що особа здійснювала належне їй суб'єктивне цивільне право та завдала шкоди іншій особі. Визначальне значення для кваліфікації поведінки як зловживання правом має суб'єктивний аспект добросовісності, який виявляється у знанні або можливості знання особою юридично значущих обставин, прав інших осіб та шкідливих наслідків власної поведінки. Встановлено значення шкоди у складі зловживання правом. Обґрунтовано, що застосування приватноправових наслідків зловживання суб'єктивним цивільним правом за загальним правилом потребує встановлення шкоди, завданої правам або охоронюваним законом інтересам іншої особи. З позиції політики цивільного права доведено, що кваліфікація поведінки як зловживання правом не може ґрунтуватися лише на її невідповідності моральним уявленням, принципу добросовісності або очікуваній моделі поведінки. Запропоновано розмежування двох форм зловживання суб'єктивним цивільним правом. Першою формою є умисне здійснення права з метою завдання шкоди іншій особі. Другою формою є недобросовісне здійснення права для досягнення власного правового результату з усвідомленням шкоди для іншої особи, якщо наслідки такої поведінки є кричуще несумісними зі справедливістю. Таке розмежування дозволяє не зводити зловживання правом лише до шикани, але водночас не розмивати його до будь-якої недобросовісної поведінки.

2. The dissertation substantiates that abuse of right in civil law should not be identified with any bad-faith, harmful, contradictory or procedurally improper conduct. Abuse of right is considered a special form of exercising a subjective civil right belonging to a person, where such exercise violates the limits of that right and causes harm to another person. This approach makes it possible to distinguish abuse of right from the ordinary exercise of a subjective right, an offence, bad-faith conduct, the realisation of elements of legal capacity, secondary rights, procedural opportunities and other legal means. A comprehensive dogmatic and policy-oriented model of abuse of a subjective civil right is proposed. Within this model, abuse of right is examined in two dimensions: *de lege lata* – through the analysis of current civil legislation, other regulatory legal acts and the practice of their application; and *de lege ferenda* – through the formation of a desirable model of civil-law regulation, taking into account the significance of a subjective civil right, the limits of its exercise, good faith, harm, the purpose for which the right was granted, and the legal consequences of abuse of right. The dissertation identifies the normative features of abuse of right arising from current civil legislation of Ukraine and other regulatory legal acts that use the construction of abuse of right or categories derived from it. These features include: 1) the exercise by a person of a subjective civil right belonging to that person; 2) bad faith in conduct; 3) causing harm to another person; 4)

exercising the right contrary to the purpose for which it was granted. It is substantiated that these features should not be derived arbitrarily from a general idea of bad faith, but should be determined based on a systematic analysis of normative material and the practice of its application. The meaning of the category “right” in part 3 of Article 13 of the Civil Code of Ukraine is clarified. It is substantiated that, in the context of the prohibition of abuse of right, this category primarily refers to a subjective civil right, and not to law in the objective sense, legal capacity or any other legal opportunity of a person. It is concluded that the primary condition for qualifying conduct as abuse of right is the existence of a subjective civil right belonging to the person, which is exercised in violation of the limits of such exercise. The dissertation substantiates the need to distinguish abuse of a subjective civil right from the bad-faith use of other legal opportunities. It is established that a significant number of cases in which legislation or judicial practice uses the construction of abuse of right in fact concern the bad-faith use of procedural or other legal opportunities that do not have the nature of a subjective civil right. Therefore, it is proposed not to expand the meaning of abuse of right to any bad-faith conduct, but to preserve its connection specifically with the exercise of a subjective civil right.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Салазський О. С. Зловживання правом як підстава визнання правочину недійсним. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2021. № 54. С. 29–33.
- Салазський О. С. Огляд практики застосування ст. 13 Цивільного кодексу України Верховним Судом. Юридичний бюлетень. 2021. № 23. С. 95–104.
- Салазський О. С. Зловживання правом: прикладний аспект. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 6. С. 134–137.
- Кулініч О. О., Салазський О. С. Недосконалість правового регулювання як передумова для зловживання (на прикладі інформаційних правовідносин). Право України. 2022. № 9. С. 73–85.
- Салазський О. Доктрина *venire contra factum proprium* з позиції *de lege lata* та *de lege ferenda* в практиці Верховного Суду. Право України. 2025. № 8. С. 118–151.
- Салазський О. С. Проблемні питання у застосуванні частини 3 статті 13 Цивільного кодексу України у разі вирішення спорів про зловживання цивільними правами. Knowledge, Education, Law, Management. 2022. № 1 (45). С. 207–210
- Салазський О. С. Щодо питання визначення змісту правовідносин. Актуальні проблеми юридичної науки : зб. тез Міжнар. наук. конф. «Вісімнадцяті осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 25 жовт. 2019 р.). Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права ім. Леоніда Юзькова, 2019. С. 296–299
- Салазський О. С. Поняття «зловживання правом» у практиці Європейського суду з прав людини. Інтелектуальна власність та право на шляху до сталого розвитку України : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 квіт. 2019 р.). Київ : ФОП Кандиба Т. П., 2019. С. 155–158
- Салазський О. Зловживання правом: принцип чи конкретний правовий припис (постановка проблеми). Інноваційний розвиток у XXI столітті: технічні, правові та економічні аспекти : матеріали Міжнар. наук.-практ. вебконф. (м. Київ, 26 лип. 2019 р.). Люблін : Ін-т наук.-дослідн. ЛПНТ, 2019. С. 78–81
- Салазський О. С. Нові джерела (форми) права в практиці Верховного Суду (на прикладі інституту зловживання правом). Імплементация міжнародних стандартів у цивільне та господарське судочинство

України : зб. матеріалів Шостого наук.-практ. круглого столу, м. Київ, 15 черв. 2023 р. Київ : НДІ приват. права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2023. С. 86–90

Наукова (науково-технічна) продукція: пропозиції до удосконалення національного законодавства

Соціально-економічна спрямованість: удосконалення національного законодавства

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0117U000105 0117U000103

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білоусов Юрій Валерійович

2. Bilousov Yurii V.

Кваліфікація: к. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бичкова Світлана Сергіївна

2. Svitlana S. Bychkova

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8227-2127

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 19485263

Місцезнаходження: вул. Казимира Малевича, Київ, 03150, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юшкевич Олена Геннадіївна

2. Olena H. Yushkevych

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0024-6070

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Галкевич Сергій Вікторович

2. Serhii V. Halkevych

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сердечна Ірина Леонідівна

2. Iryna L. Serdechna

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Костяшкін Іван Олександрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Костяшкін Іван Олександрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Черняк Олена Юріївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна